

ע"פ 1288/14 - אבו שנדי חוסאם נגד מדינת ישראל, יוסף אבו שנדי, פאטמה אבו שנדי

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 1288/14

לפני:
כבוד השופטת א' חיות
כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופט א' שהם

המערער:
אבו שנדי חוסאם

נ ג ד

המשיבים:
1. מדינת ישראל
2. יוסף אבו שנדי
3. פאטמה אבו שנדי

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי חיפה מיום
22.01.2014 בתיק ת.פ. 49858-03-13

תאריך הישיבה:
ב' בשבט התשע"ה (22.01.2015)

בשם המערער:
בשם המשיבים:
בשם שירות המבחן:
עו"ד תמר אולמן; עו"ד שאדי סרוג'י
עו"ד מורן פולמן
גב' ברכה וייס

פסק-דין

השופטת א' חיות:

ערעור על חומרת העונשים שגזר בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופטים ח' הורוביץ; א' טובי; ת' שרון-נתנאל) על המערער.

1. המערער הורשע על פי הודאתו בעבירת הריגה לפי סעיף 298 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק או חוק העונשין), בשילוב סעיף 29 לחוק וכן בעבירות בנשק לפי סעיף 144(א) ו-144(ב) לחוק העונשין, בשילוב סעיף 29 לחוק. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, המערער ואחיו, יונס אבו שנדי, ואחייניהם איימן אבו שנדי ובהאא אבו שנדי (להלן: יונס, איימן ו-בהאא בהתאמה) מתגוררים עם בני משפחתם בכפר קרע בסמיכות לבן-דודם וסים אבו שנדי ז"ל (להלן: וסים או המנוח). ביום 1.3.2013 העליב בהאא את פאטמה, אמו של וסים, ועל רקע זה התפתח עימות ביניהם. סמוך לאחר מכן, הגיעו בהאא ואימן מלווים באביהם, בסבם ובמערער לבית המנוח ובמהלך חילופי דברים עם פאטמה, איים המערער כי יפגע בה ובבנה וסים. לאחר מכן, הרחיק אותו אביו מהמקום ובכך הסתיימה התקרית באותו השלב. בהמשך היום החליטו המערער, אחיו יונס ואחיינו איימן לירות אל עבר וסים באקדחים. לשם כך הצטיידו השלושה בשני כלי נשק ונסעו בשעות אחר הצהריים ברכבו של המערער לחפש את וסים. יונס נהג ברכב והמערער ישב לצידו. בהגיעם למרכז הכפר הבחינו השלושה בוסים כשהוא נוהג ברכבו ורדפו אחריו ברחובות הכפר. במהלך המרדף ירו המערער ואימן לעברו מספר כדורים ובהגיעם לשכונה שבקצה הכפר המשיכו והמערער ואימן לירות לעבר וסים לפחות שישה כדורים, שארבעה מהם לפחות פגעו בחלקו האחורי של הרכב ואחד חדר את השמשה האחורית של הרכב, פגע בעורפו של וסים וכתוצאה מכך הוא איבד את השליטה על רכבו, התנגש בעוצמה ברכב חונה ונעצר. וסים הובהל לבית חולים כשהוא מחוסר הכרה שם נקבע מותו בשל נזק חמור שנגרם למוחו מקליע שחדר אליו.

2. טרם שהחל שלב ההוכחות הודה המערער, כאמור, בעובדות כתב האישום המתוקן וזאת במסגרת הסדר טיעון שהושג בינו ובין המדינה בו הוסכם כי המדינה תעתור לעונש מאסר של 23 שנים ואילו הוא יעתור לעונש של 18 שנות מאסר. עוד הוסכם כי הצדדים יטענו כהבנתם לגבי יתר רכיבי העונש. בשים לב לעובדה שהמערער היה בן 20 בעת ביצוע העבירה, הורה בית המשפט המחוזי לשירות המבחן לערוך תסקיר בעניינו. מן התסקיר עלה כי המערער הינו בן למשפחה ברוכת ילדים אך סובלת ממצוקה כלכלית. עוד עלה מן התסקיר כי המערער מקבל אחריות על מעשיו ומביע צער וחרטה. לדבריו וסים פגע בכבוד משפחתו והדבר עורר בו תחושות של כעס רב ורצון להתנקם ועל רקע זה הוא פעל באופן אימפולסיבי מבלי שהפעיל שיקול דעת. עוד צוין בתסקיר כי המערער נמנע מלשתף את קצינת המבחן בנסיבות ובמניעים שהביאו אותו להחזיק בנשק שבו עשה שימוש ואותו רכש לדבריו לפני מספר שנים. שירות המבחן ציין כי מתקבל הרושם שקיים פער בין תיאוריו של המערער כי תפקודו תקין, ללא בעיות או קשיים, ובין מעורבותו בעבירות הנוכחיות המתאפיינות בפריצת גבולות, אימפולסיביות, היעדר שליטה, פוגענות ואלימות. על כן, לא בא שירות המבחן בהמלצה כלשהי לגבי המערער. מתסקיר נפגעי העבירה שהוגש עלתה תמונת מצב קשה של משפחת המנוח וסים, אשר כארבע שנים לפני הירצחו שכלה בן נוסף באירוע פלילי ונותרה אבלה ושבורה.

איימן ויונס, שותפיו של המערער, הועמדו לדין בהליך אחר בפני בית המשפט המחוזי בחיפה וגם בעניינם הגיעו הצדדים להסדר טיעון אשר במסגרתו הורשע יונס בעבירה של סיוע להריגה ובעבירות בנשק ואימן הורשע - כמבצע בצוותא - בעבירת הריגה ובעבירות בנשק שבהן הורשע גם המערער, כאמור. על פי הסדר הטיעון שהושג באותו הליך, הוסכם כי המדינה תעתור להטיל על יונס עונש של 14 שנות מאסר ואילו ההגנה תבקש לגזור עליו 10 שנות מאסר. אשר לאימן הוסכם כי המדינה תעתור לעונש של 18 שנות מאסר ואילו ההגנה תבקש לגזור עליו 14 שנות מאסר. המדינה הדגישה בטיעוניה כי ההבחנה שנעשתה בענישה בין המערער לבין אימן נובעת מן העובדה שהקליע שנורה מנשקו של המערער הוא זה שפגע בוסים וגרם למותו וכן מן העובדה שאימן היה על סף הקטינות בעת ביצוע העבירה

(בן 18 וחודש).

3. בית המשפט המחוזי קיבל את הסדר הטיעון שהושג בעניינו של המערער. הוא הרשיע את המערער בעבירות שנמנו לעיל וגזר עליו 20 שנות מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו וכן מאסר על תנאי וחייב אותו בתשלום פיצוי בסך 150,000 ש"ח למשפחת המנוח עד ליום 1.6.2014. בית המשפט המחוזי עמד על האמור בתסקיר שירות המבחן ובתסקיר נפגעי העבירה, והדגיש את מצבה הקשה של משפחת המנוח. כמו כן עמד בית המשפט המחוזי על חומרתן הרבה של העבירות בהן הורשע המערער והטעים כי הענישה בגין מעשים כגון אלה צריכה לבטא את סלידתה העמוקה של החברה מנטילת חיים של אחר ובמקרה דנן של אדם צעיר, כבן 24 שנים בלבד. אשר למתחם העונש, קבע בית המשפט כי הוא מקבל את טווח הענישה שנקבע בהסדר הנע בין 18 שנות מאסר ל-23 שנות מאסר, כמתחם עונש הולם המאזן נכונה בין מכלול השיקולים הצריכים לעניין. בהקשר זה, ציין בית המשפט המחוזי כי הוא רואה הצדקה להבחנה בין העונשים להם עתרה המדינה במסגרת הסדרי הטיעון השונים בפרשה וזאת, בין היתר, נוכח הפרשי הגילים בין המערער לאיימן ובעיקר נוכח העובדה שהכדור שפגע בוסים וקטל אותו נורה מכלי הנשק שבו החזיק המערער. בית המשפט הוסיף ומנה לקולה את גילו הצעיר של המערער, את העובדה שאין לו עבר פלילי וכן את העובדה כי המערער הודה במעשים בשלב מוקדם של ההליך ובטרם החלה פרשת התביעה. בהינתן מכלול השיקולים הללו גזר בית המשפט על המערער את העונשים שצוינו לעיל.

להשלמת התמונה, יצוין כי שישה ימים לאחר מתן גזר הדין בעניינו של המערער (ביום 28.1.2014), גזר בית המשפט המחוזי על יונס 12 שנות מאסר בפועל בניכוי תקופת מעצרו וכן מאסר על תנאי ותשלום פיצויים בסך 60,000 ש"ח להוריו של וסים המנוח ועל איימן נגזרו 16 שנות מאסר בפועל, מאסר על תנאי ותשלום פיצויים בסך 90,000 ש"ח למשפחת המנוח. ערעור על גזר הדין בענינם של יונס ואיימן שהוגש לבית משפט זה - נדחה (ע"פ 1630/14).

4. בערעור שלפנינו טוען המערער כי בית המשפט המחוזי לא נתן משקל ראוי להודאתו בביצוע העבירות ולכך שעבירת ההריגה היא העבירה העיקרית ועבירת הנשק היא עבירה נלווית. עוד מוסיף המערער וטוען כי משפחתו של המנוח מסרבת לערוך הסכם "סולחה" וכי בית המשפט לא נתן משקל ראוי לנסיבותיו האישיות ובהן גילו הצעיר, היותו נטול עבר פלילי ונסיבותיה הכלכליות של משפחתו. אך את עיקר טיעונו בכתב ובעל-פה ממקד המערער בסוגיית אחידות הענישה והוא טוען כי על איימן, שהורשע בביצוע בצוותא של אותן העבירות שבהן הורשע המערער, נגזרו 16 שנות מאסר. לכן, לגישתו, לא היה מקום לגזור עליו 20 שנות מאסר. עוד מוסיף המערער וטוען כי הפיצוי הכספי שהושת עליו הוא גבוה יתר על המידה ונטל התשלום יוטל בפועל על משפחתו.

המדינה מצידה סומכת ידיה על גזר דינו של בית המשפט המחוזי ועל נימוקיו, ומוסיפה כי אין מקום להתערב בעונש שהוטל המצוי בתוך טווח הענישה שעליו הוסכם בהסדר הטיעון. המדינה חוזרת ומדגישה כי יש מקום להבחנה בין איימן למערער, נוכח ההבדלים בנתוני השניים וכן במידת תרומתם לתוצאה הקטלנית. עוד מציינת המדינה כי המערער אף איים ביום האירוע על אמו של וסים כי בכוונתו לפגוע בו. אשר להפחתת הפיצוי, מציינת המדינה כי אין מקום להיענות לבקשה בפרט נוכח התנגדותה של משפחת המנוח.

5. דין הערעור להידחות.

ערכאת הערעור אינה נוהגת להתערב בעונשים שגזרה הערכאה הדיונית אלא במקרים בהם נפלה בגזר הדין

טעות מהותית או שהעונש שהוטל חורג בצורה קיצונית מרמת הענישה הראויה והמקובלת בנסיבות דומות (ראו: ע"פ 3091/08 טרייגר נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (29.1.2009)). הכלל האמור יפה ביתר שאת מקום שבו העונש שנגזר על המערער מצוי בתוך טווח הענישה שעליו הוסכם בין הצדדים בהסדר טיעון. במקרה כזה נדרשות נסיבות מיוחדות וחריגות ביותר על מנת שערכאת הערעור תתערב בעונש (ע"פ 4921/11 דלאשה נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (9.7.2012)). המקרה דנן אינו נמנה עם מקרים חריגים ומיוחדים אלה. מנסיבות המקרה שתוארו לעיל עולה כי המערער היה למעשה ה"רוח החיה" מאחורי שרשרת האירועים שהביאו לקטילתו של וסים. המערער מילא תפקיד מרכזי בליבוי הסכסוך כאשר איים על אמו של וסים ולאחר מכן, אף שהוסה על ידי אביו, נדבר עם אחיו ואחיינו לחפש את וסים ולפגוע בו בירי מנשק חם. המערער, אשר ישב במושב הקדמי של הרכב, הוא אף זה שירה אל עבר וסים את הירייה הקטלנית שפגעה בראשו והמיתה אותו. בכך נגדעו חייו של אדם צעיר שכל החיים לפניו, ונגרמה פגיעה קשה למשפחתו, כפי שמעיד תסקיר נפגעי העבירה.

6. בית משפט זה עמד לא אחת על הצורך להוקיע את השימוש באלימות ובנשק חם או קר ליישוב סכסוכים, בציינו כי "חברתנו הפכה להיותה חברה אלימה, ותרומתו של בית-המשפט למלחמה באלימות היא בהטלת עונשים ראויים" (ע"פ 5753/04 מדינת ישראל נ' רייכמן (7.2.2005); ראו גם: ע"פ 7374/07 שמאי נ' מדינת ישראל, פסקה 21 (16.11.2009); ע"פ 3573/08 עוודרה נ' מדינת ישראל, פסקה 45 (13.4.2010); ע"פ 1630/14 אבו שנדי נ' מדינת ישראל, פסקאות 20-10 (4.12.2014)). המערער מלין בעיקר על הפער בין העונש שנגזר עליו לעונש שנגזר על שותפו איימן, שהורשע בביצוע אותן העבירות וירה אף הוא אל עבר וסים. אכן, עקרון אחדות הענישה משמיענו כי יש לקיים יחס הולם בין עונשיהם של שותפים למעשה עבירה, כך שמדרג הענישה ביניהם ישקף את חלקם היחסי בביצוע העבירות (ע"פ 4597/13 פיצו נ' מדינת ישראל, פסקה 22 (22.9.2013) והאסמכתאות שם; ע"פ 169/14 קפלן נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (16.12.2014)). בענייננו, יש בהחלט הצדקה להבדל בעונשים שהוטלו על המערער ועל איימן והבדל זה משקף כראוי את החלק היחסי של כל אחד מהם בעבירות שבהן הורשעו. עמד על כך בית המשפט המחוזי בציינו כי הכדור שקטל את וסים נורה על ידי המערער אשר הצטייד בנשק שנים לפני האירוע, בנסיבות שלא הובררו משום שהמערער סירב למסור פרטים כלשהם לעניין זה. עובדות אלה לבדן יש בהן כדי להצדיק החמרה בעונשו. לכך מתווספת העובדה שאימן היה בעת ביצוע העבירות צעיר על סף הקטניות וכן העובדה שהמערער העיד על עצמו כמי שאיים על אמו של וסים בצהרי יום האירוע וכמי שביקש לרדוף את וסים מתוך תחושת נקם בשל הפגיעה, לתפישתו, ככבוד משפחתו. מעשים אלה אינם מיוחסים לאימן.

7. טענה נוספת שהעלה המערער נוגעת להפחתת הפיצוי שבו חויב כלפי משפחת המנוח. בנסיבות העניין, נוכח הפגיעה הקשה שנגרמה למשפחה בעקבות קטילת המנוח, לא ראינו מקום להפחתה המבוקשת. ככל שלמערער טענות לעניין פריסת הפיצוי לתשלומים או לעניין דחיית מועד התשלום, עליו לפנות למרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות בהתאם לחוק המרכז לגביית קנסות אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995.

8. סוף דבר - עונשו של המערער אינו חורג מן הענישה המקובלת והראויה והוא מצוי בתוך טווח הענישה שעליו הוסכם בהסדר הטיעון. באשר לשוני שבין עונשו לעונש שהוטל על איימן, שוני זה מוצדק בנסיבות העניין, בהינתן הפרש הגילים ביניהם וכן בהינתן העובדה שלמערער יוחס חלק משמעותי יותר בביצוע העבירות ובגרירת התוצאה הקטלנית.

אשר על כן, הערעור נדחה.

ניתן היום, י"ב בשבט התשע"ה (1.2.2015).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט ת
